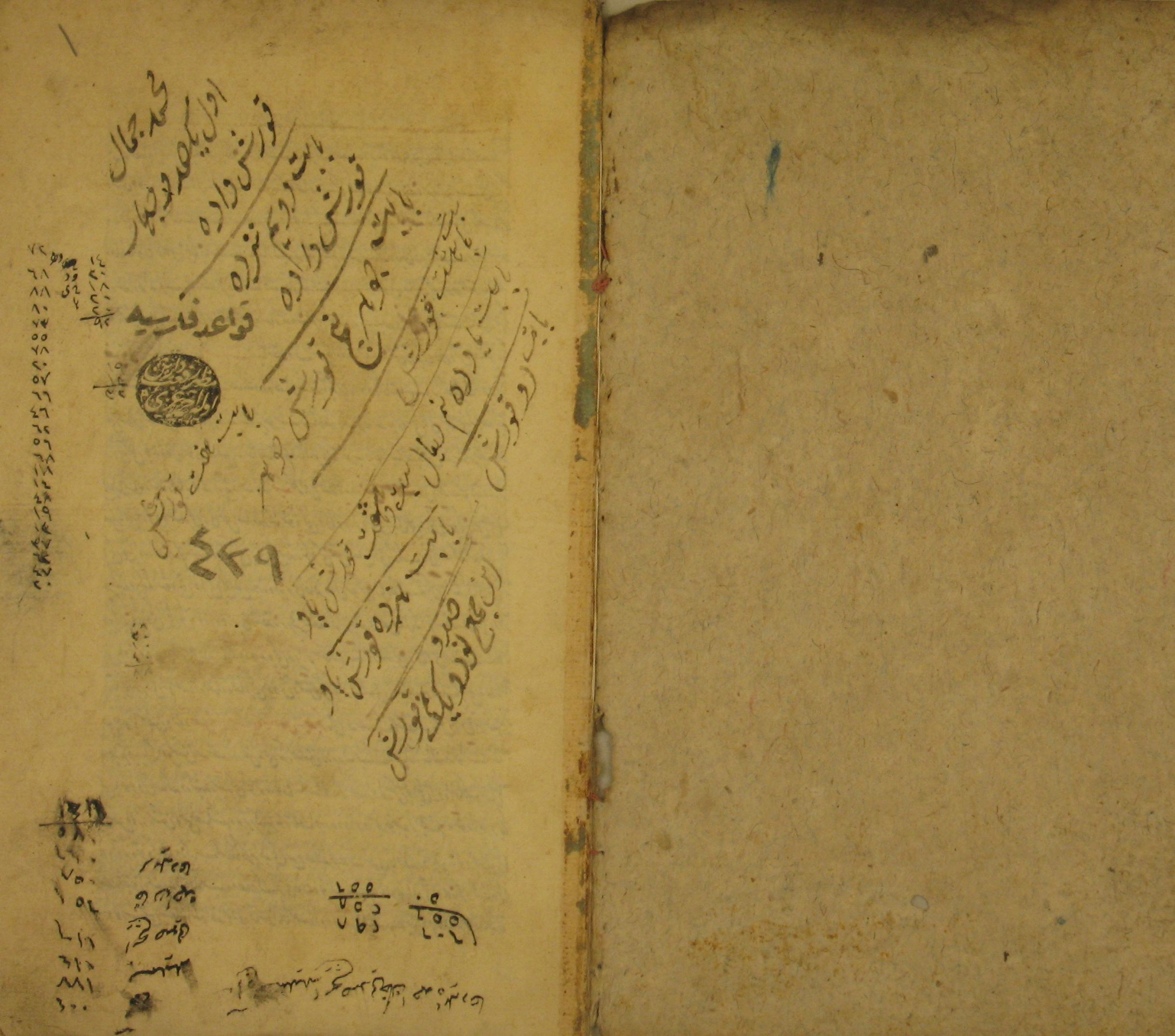

٤٣٩
KÖPRÜLÜ KÜT.
439
M. KTTT
M. ASIM BY.

محمد جمال
قواعد فارسیه
449

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بی نهایه اول فیاض وهاب العطایایه که درون عاشقانی لمعان عرفان ایله درخشنده و ویرانه دل عرفانی زلال فرح ایله فرخنده و شاداب
ایلدی و درود نامحدود اول نازنین رب العالمینه که وسمه ابروی دلکشی قاب قوسین او ادنی و سرمه چشم حقیقت بینی ما زاغ البصر
و ما طغی در و آل و اصحاب جلیل القدرلرینه که جوهر وجودلری جود در اکبر سعادتدر و عالمدر امّا بعد بو فقیر نشانی بر تقصیر بیضاعت
معارف عنوان التماس ایلیوب گلبرگ رنگ آمیز نیازله بو رسمه نثار ایلدیلر که نکته شناسان دقایق فرس الفاظنده هر بری مناسبتله
بر مقدار آن قواعد فرسیه نه یار شرکین ترتیب اوزره قلمه گتورمشلر او بیله اولنجه حصولنی رجا ایلدیلر بو فرط خواهشله نیاز مند
اولدقلرنده علی قدر الامکان بو وجهله تحریره آغاز ایدوب اوچ فصل اوزره مبنی قیلندی فصل اول در بیان اشتقاق افعال از یکدیگر
فصل ثانی در بیان اشتقاق اسما فصل ثالث در بیان معانی حروف مستعمله و ادوات متداوله امّا فن فرس بر فن دلکش و زبان خوشدر که
الفارسیة تلو العربیة فی الفصاحة مصداقنجه اوزره بعد العربیه بو زبان شیرین ماده اولان نکات غریبه و [illegible] عجیبه ایله [illegible] بو قدر
علی الخصوص لسان اهل الجنة اولماسی بو حدیث شریف ایله مثبت در [illegible] حافظ الدین نسفی کافی ایسمله مسمی کتابنده ابو سعید
[illegible] نقل ایدرلر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم لسان اهل الجنة العربیة والفارسیة الدریة ایمش بو حدیث شریف لفظ
لفظ [illegible] بو رساله رعایة قواعد [illegible] تمهید کلمه اوچ قسمدر آیدر فعل اسم حرف دخی دورت قسم اوزره در بری
فعل ماضی در کرد و شد کبی بری فعل مضارعدر کند شود کبی بری امردر کن شو کبی بری نهی در مکن مشو کبی فعل ماضی دخی
ایکی نوع اوزره در بری مثبت در کرد کبی بری غیر مثبتدر نکرد کبی فعل مضارع دخی کذلک بری مثبت کند شود کبی بری
غیر مثبتدر نکند نشود کبی امر دخی ایکی نوع اوزره در بری حاضر در کن شو کبی بری غایبدر کو بکن برن کبی نهی دخی کذلک
اولکبیدر اسم دخی ایکی نوع اوزره در بری مشتقدر بری غیر مشتقدر که اسم جامد در نوع اول که اسم مشتقدر اول دخی دورت
نوع اوزره در بری اسم فاعل در آینده و رونده کبی بری اسم مفعولدر رسته و [illegible] کبی بری دخی صفت مشبهه در که گویا
بویا کبی بری دخی اسم مصدر در گفتار رفتار کبی روش دهش کبی بونلرک مجموعی که سکز در هر برینک تفصیلی و آثاری بعد
علی الانواع تحقیق اولنور فصل اول در اشتقاق افعال از یکدیگر ماضی ایله مصدرک اشتقاقنده اهل فرس اختلاف ایلدیلر
بعضیلر دیدیلر که اصل مشتق منه مصدر در فعل ماضی آندن مشتقدر زیرا ماضینک آخرینه بر نون ساکنه درخواست شناخت
کبی یا خود دال ساکنه در کشید رسید کبی آخرلرینه نون ساکنه گتورلر مصدر اولور لکن بو ایکی گروه افعالک اکثری خلاف
قیاس اوزره مشتق اولمسی خصوصنده هر برکتابنده تکلف اوزره دور و دراز توجیه ایلمشلر امّا سودی [illegible]
بو وادیده تفوه ایلمشلر [illegible] کتاب گلستانه تحریر ایلدیکی شرح به نظر بو بله دیدیلری قاطعه رد ایلیوب بو وجهله گوهر
[illegible] تحقیق اولمشدر که [illegible] فارسیده مصادرک آخری نون و نونک ماقبلی یا تا اولور یا دال اولور اگر دالک ماقبلی
یا او اولورسه جمیع مشتقات اندن اخذ اولنور قیاسله امّا تا مصدرده و دالک ماقبلنده یا او [illegible] ماضی ایله اسم مفعولدن غیری

مشتق

مشتق اولمز بو اسلوب اوزره ضبط اولنجه جمیع مشتقات عجم قیاسی اولور سماعی اولمز نهایت فکره بر قدر ریاضت ویرمک گرک
تفصیل مذکور بر نده اولدقده کلام بوقدر [illegible] دوشدیکنه طرفینی رعایت ایدرک تحریر ایلدیلم در اشتقاق مضارع
فعل مضارع مصدردن مشتقدر مثلا آمدن شناسد که مضارعدر مصدرلر قیاس اوزره در آینده شناسیدن در خلاف
قیاس دآن شناختن در قاعده صیغه مضارع علکه حال استقبال بیننده مشترکدر مثلا آمدن شناسد که مضارعدر
اولنه می لفظی زیاده ایلیوب می آید و می شناسد دیسک حاله تخصیص ایدر مضارع شمدی ایلیوب شمدی ایکلر دیک
اولور و اگر اولنه بای مکسوره گتوروب بیاید بشناسد دیسک استقباله تخصیص ایدر بیه گرک گلمه گرک دیک
اولور قاعده مضارع اولنده بای مکسوره که حرف استقبالدر حرکتی ما بعدینک حرکته تابعدر اگر آم مکسور و الف
اگر لاحق اولدوغی فعل مضارع علت اولی مضموم یا خود مفتوح قلنده بو حرف ایسه قاعده اولدیکی مضموم تلفظ اولنور
بکند و بمالد کبی مذکور حرف با اگر ماضی ایله امر اولنه لاحق اولسه تأکید ایچون اولور قاعده مذکوره مشروح اوزره
زبان اربابینک تالیفلرنده جمله مسطور در لکن بو [illegible] جواز گوستریوب شرح بستانک بر محلنده بو عبارتله
رد ایلیوب دیر که افعال اولنده اولان بالر ظرفای عجم مکسور و درست ایلدیکی مضموم اوقورلر آنلر که مضموم
اوقیمنه جواز گوسترمشلر درست ایلیوب ایتمشلر بو امر تظرفات عجمدر قاعده اگر مضارعک حرف اولی همزه اولسه افکند
انداز دکبی همزه نک ابتداسنه حرف استقبال گتورسک که بای مکسوره در تنافر حروفدن احتراز ا همزه یی بایه قلب
ایدوب بیفکند بیندازد دیرز ماضیده دخی قاعده بو در مثلا افتاد که ماضیدر اولنه بای تاکید گتورسک
همزه یی بایه قلب ایدوب بیفتاد دیرز لکن اولی همزه اولان متصل اولان بای تاکیدک مابعدنده اولان یا بوبا دگلدر
بلکه نفس کلمه دندر مثلا لفظ بیا که امر در اصلنده آی ایدی اولنه بای تاکید زیاده ایلیوب آخرنده اولان یا تحسین لحن ایچون
بای تاکیدله الفک ما بیننه نقل ایلیوب بیا اولدی در اشتقاق امر حاضر امر حاضر مضارعدن مشتقدر مثلا کند که اشود
کبی آخرلرنده اولان حرف مضارعکه داله حذف ایلیوب ما قبلنی ساکن قیلوب کن شو دیسک امر حاضر اولور قاعده
امر غایب امر غایب برقچ نوع اوزره در لکن اکثر استعمال اولنان بو ایکی نوعدر نوع اول لفظ بیا ایله برنج که
امر حاضر در اولرینه کو لفظی زیاده ایلیوب کو بیا کو بنه دیسک امر غایب اولور معنالری گلدی قودی
شیخ سعدی زان شوخ خون دست در قلیه کرد برو که بنه پنجه برروی مرد بر نوعی دخی کنده دیه مضارعدر
والکنک ماقبلنه بر الف ادخال ایلیوب کناد دهاد دیسک امر غایب اولور معنالری ایلسون ویرسون دیکلدر
بو نوعی نادر در انجق موقع دعاده واقع اولور شیخ سعدی جهان [illegible] که گز وی بیند [illegible]
کناد نهی حاضر لفظی غایب دخی بونلر کبیدر اولرینه بر نون زیاده سیله نهی حاضر نهی غایب اولور [illegible]
الی التفصیل فصل دوم در بیان اشتقاق اسماء اسم فاعل مضارعک جمعنده مشتقدر مثلا آیند شناسند که جمع مضارعدر

قلب

آخرلرینه بر های رسمی زیاده ایلیوب دانند شناسنده دیمک اسم فاعل اولور در اشتقاق اسم مفعول
اسم مفعول ماضیدن مشتقدر مثلا آمد ایله رفت ماضیدر آخرلرینه بر های رسمی زیاده ایلیوب آمده رفته اسم مفعول
اولور در اشتقاق صفت مشبهه صفت مشبهه امردن مشتقدر مثلا گوی جوی امرلردر آخرلرینه الف کتوروب گویا
جویا دیمک صفت مشبهه اولور کاهی الفدن صکره بر نون زیاده ایدوب گویان جویان دیرلر معنالری سویلیجی
استیجی دیمکدر فرق درمیان صفت مشبهه و مبالغه اسم فاعل بو صیغه که صفت مشبهه در اسم فاعلک صیغه مبالغه‌سیله
ظاهرا برلرینه مشابهتی وار در مابینلرنده اولان فرق دقیق دقت ملاحظه‌یه محتاجدر اول فرق بودر که صفت
صفت مشبهه بیان مذکور اوزره امردن مشتقدر بونک اشتقاقی مضارعدندر مثلا گرید ایله نالد که مضارعدر
آخرلرنده اولان حرف مضارعی که دالدر حذف ایلیوب یرینه الف نون کتوروب گریان نالان دیمک مبالغه
اسم فاعل اولور معنالری زیاده آغلیجی دیمک اولور فرقلری بونده غایت ظاهردر که جویا ایله گویا که صفت
مشبهه‌در نونلری حذف ایلیوب جویا گویا دیمک معنایه خلل کلمز اما گریان نالان که مبالغه اسم فاعلدر
نونلری حذف ایلیوب گریا نالا دیمک اصلا معنادن اثر قالمز فاحفظ فانها من المهمات در اشتقاق اسم مصدر اسم مصدر
ایکی نوع اوزره‌در بر نوعی اولدر که رفتن ایله گفتن که مصدردر آخرلرنده اولان نونی الف ایله رایه ابدال ایلیوب
رفتار گفتار دیمک اسم مصدر اولور یورویش سویلیش دیمکدر بر نوعی دخی امردن مشتقدر مثلا رو ایله ده
که قیاس اوزره رونده‌دن دهنده‌دن خلاف قیاس رفتن ایله دادندن امردر آخرلرینه بر شین زیاده ایله
ما قبللرین مکسور ایلیوب روش دهش دیمک اسم مصدر اولور بونلرک دخی معنالری یورویش و ویریش
دیمکدر سودی مرحوم شرحلرنده قواعد فارسیه‌یه متعلق نا شنیده نیجه نوادر تحقیق ایلمشدر بو محله مناسب بو اوج
قاعده اول نوادردندر قاعده داشتن و آریدن مصدرلری و مشتقاتی کاه اولور طوتمق معناسنده
مستعمل اولور گرفتن کبی و کاه اولور برنسنه‌نک صاحبی معناسنه استعمال اولنور مالدار و حشمدار
کبی مال صاحبی و حشم صاحبی دیمکدر نگاه لفظی داشتن و آریدن و بونلرک مشتقاتیله ترکیب اولنسه
اولنسه نظر ایلمک و گوزتمک معناسنه اولور قاعده مطرده‌در که ماضی مضارع فعلنه مقارن
اولسه مصدریت معناسنی مفیددر نته کیم واقعدر شیخ سعدی دو همجنس در پی یکدگرند بنا باید فرستاد
بکابلهم سودی مرحومک تحقیق ایلدیکی قاعده‌یه مناسب بوده بر قاعده مقرره‌در مثلا کلمه خواست
که فعل ماضیدر آخره مقارن اولسه اول مقارن اولدوغی ماضی البته مصدر معناسنی افاده ایدر نته کیم
بو ابیاتده واقعدر شیخ سعدی ملک را گمان بد در راست شد • ز سودای و خشمگین خواست شد • کجا آن
کیانی بزه آراست کرد • بیک ره وجودش عدم خواست کرد • در قاعده اسم زمان کاه لفظی که ادات اسم زمان در

راسمک آخرنه زیاده ایلیوب مثلا صبحگاه دیمک صباح زمانی دیمک اولور الفک حذفیله صبحگه دخی جائزدر
در قاعده اسم مکان زار و آن و ستان کاه بو درت لفظ دخی ادات اسم مکاندر بو لفظلری راسمک
آخرنه زیاده ایلیوب مثلا لاله‌زار قلمدان دیمک لاله یری قلم یری دیمک اولور ستان ایله کاه زمانله مکان
ارسنده مشترکدر مکان مراد اولنسه گل یری دیمک یرنه گلستان دیرلر زمان مراد اولنسه مثلا بر درت
زمانی دیمک یرنه زمستان دیرلر کاه دخی بو منوال اوزره مکان قصد اولنسه سجده یری دیمک محلنده
سجده‌گاه دیرلر زمان قصد اولنسه مثلا شبانگاه دیرلر بو محلک دخی نیجه آثاری وار در کمال پاشازاده مرحوم
دقایق الحقایقنده تفصیل اوزره تحقیق ایتمشدر فلا احتیاج الی التکرار در قاعده اسم تصغیر آخری ساکن اولان
اسمه کاف تصغیر لاحق اولنسه مفتوح قلنور مثلا دختر که آخرلری ساکندر مفتوح ایدوب دخترک
دیرلر قاعده راسمک آخرنده های رسمی اولسه بنده زنده کبی ادات تصغیر کتورمک مراد اولنسه
هایی یایه قلب ایدوب بندیک دیرلر قاعده جیم فتحه‌سیله لفظ چه دخی ادات تصغیردر مثلا کوچک
باغ کوچک دیوان دیمک یرنه باغچه دیوانچه دیرلر بو اچانک تفصیلی وار در کمال پاشازاده مرحوم نامه‌سنده
مسطوردر قاعده جمع ذوی العقول اکثر ادات جمع آن در دلبران عاشقان کبی و ذوی العقولک غیرنده
لفظ ها در کلاها اسبها کبی قاعده برکلمه‌نک که آخرنده های رسمی اوله تشنه خسته مانده کبی الف ادات جمع لاحق
اولسه های رسمی‌یی کاف عجمی‌یه ابدال ایدوب تشنگان خستگان ماندگان دیرلر کمال پاشازاده مرحوم
بحر الغرائب صاحبی که چلبیدر بو هانک کاف عجمی‌یه ابداللنه جواز کوستروب آخرنده های ساکنه اولان کلمه‌یه ادات
جمع لاحق اولسه هادن صکره بر کاف عجمی زیاده اولنور دیر بو جمله‌یه مخالفنده خطا ایتمشلر مرحوم اکثر محلده بحر الغرائب
صاحبنی رد ایلر ایکن بو محلده طرفداری اولمق عجب ایتمشدر قاعده برلفظک که آخرنده الف اوله شیدا گدا کبی الف ادات جمع
لاحق اولسه الفدن صکره بر یا زیاده ایلیوب شیدایان گدایان دیرلر فرق درمیان لازم و متعدی چشید و نوشید
کلمه‌لری که فعل لازمدر مابینلرینه بر الف ایله نون ادخال ایلیوب چشانید نوشانید دیمک متعدی اولور معنالری
طاندر دراینجه دریکدر فصل سیوم در معانی حروف مستعمله و ادات متعدده اوله از حرف ابتدادر معنای غایتی متضمن
من معناسنه مثلا از بغداد آمدم دیمک معنای کلمه‌یک ابتداسنک غایتی بغداددندر دیمکدر کاهی الفین حذف
ایلیوب زایی مکسور تلفظ ایدرلر الا ایکی محلده دکل مثلا اگر ما بعدی الف اولورسه مضموم تلفظ اولنور زوکبی در
معناسی لفظ اگر حرف شرطدر کاه الفین حذف ایدرلر گر اولور که حذف کافله آر دیرلر لفظنک اولنه واو
عاطفه لاحق اولسه الف ساقط اولور ورگر اولور تحقیق لفظ است و اند اکثر آست خبر کی مفرد ایدر اند که جمعی در ماقبللری
ساکن اولسه قاعده املا اولدر که مذکور ادانک الفلری کتابت اولنمیه اگر ما قبللری های رسمی اولورسه کتابت اولنسه

ضمیر خطاب ایله

رسته گبی که آخرلرینه ادات خبر لاحق اولبته است رسته است چو بو حیثیله بازه جمعک دخی که لفظا اند در حالی مفرد
کبیدر ضمیر غائب که بری لفظات بری لفظاتش در آنلرک دخی حالی ادات خبر گبی در معنای مفتوحه زبان
فارسیده بای مفتوحه نک بریج معناسی وار در بکی اصل مرتبه سنده اولدر و سایر لری بو در دکی فرعیدر معنای اول قسم
ایچوندر مثلا بانک ایچون دیجک پرم عجم بسر نو در ایکنجی معناسی ظرفیت ایچوندر لاحق اولدوغی لفظا معنای ظرفیت
افاده ایدر سلیم نشسته یار نشست بار جمعیت سلیم نماز خوش بتضاکس که آفتاب نشست اوچنجی معنای مصاحبت ایچوندر
مدخولنده معنای تبعیت افاده ایدر گاه اولور که بو بانک آخرینه برالف زیاده ایدر لر فیضی دستار بحکم تیبد البغش
با تیغ زبان تیغش دور دخی معنا تعدیه ایچوندر مثلا اوه کتدم دیجک محلده بخانه رفتم در
بانک اصول معناسی بونلر در که بیان اولندی کلام فرعلرینه ظرفیت معناسنه اولان بادن متفرع اولان معنا
ایکیدر بری استعلا ایچوندر بر معناسنه بر محلده که اوزره دیمکلک مراد اولنه مذکور با ظرفیت ایله استعلا
اراده اولنور طالب سطح آب یکی شعله ایست باد عنان بر روی بحر یکی کشته ایست طوفانی بو بیت اوصافده
ایکنجی معناسی مقابله ایچوندر مثلا بر محلده مقابله ده دیمک مراد اولنه با ظرفیت ایله معنا مقابله قصد اولنور
مصرع نشست بار بحشم بغرط دلجوئی بار گوزمده اوتوردی دیمک مقابله سنده اولور دیکلر با
مصاحبتدن دخی اوج معنا متفرع اولمشدر اول استعانت ایچوندر بار دم ایله دیمکلک مراد اولنه مذکور
با مصاحبت ایله استعانت مراد اولنور فردوسی بنام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد
ایکنجی معناسی نسبت ایچوندر مثلا بر حرفی بر شنینک سببیله دیمکلک قصد اولنه با ایله معنای مصاحبت نسبیت
قصد اولنور بیت بیک کلبانک مرغ صبحگاهی زخواب خوش در آمد مرغ و ماهی اوچنجی معناسی مع معناسنه در
مثلا بر بر دیمکلک مراد اولنه بای مصاحبت ایله معنا معیت اراده اولنور در صحبت بد لبران بودم
گبی گاه اولور که تحسین لفظ ایچون زائد واقع اولور اکثر لفظ جزکه ادات استثنادر اولنه بربار با یاده ایلنور
بجز دیر لر خاقانی بجز نامی زلیلی بر زبان نیست بجز و فی زمجنون در میان نیست تفصیل مذکور اوزره جمله
سی طقوز اولدی افعال اولنمه لاحق اولان بای مکسوره ایله اوندر بر ایکی معناسی دخی وار در لکن بونلر
قدر مستعمل دکلدر اول سببدن بیان اولنمدی در معنای ظرف بر حرف استعلادر لاحق اولدوغی لفظده
معنای استعلا افاده ایدر گاه اولور علی معناسنه اولان بای مفتوحه یه تاکید ایچون کتورلر مثلا
بر زمین نشستم که اگر اوزرینه اوتوردم دیمکلک مراد ایله لر بزمین بر نشستم دیرلر گاه اولور که تعدیه ایچون
اولان بای مفتوحه معناسنه کلور بر احوال نابوده علمش بصیر برا سر آن ناگفته لطفش خبیر گاهی تحسین
لفظ ایچون زائد واقع اولور حسب اللغه برتاج معناسی دخی وار در ارباب لغت بیان ایلمشلر در در معنای

وف نا زبان فارسیده نانک معناری بونلر در که ذکر اولنور اولا ابتدا غایت ایچوندر نظامی نشدم حلقه بگوش
در میخانه عشق هر دم آید غمی از نو بمبارک باد دم ایکنجی معناسی انتها غایت ایچوندر نوعی زنفس تا جگاه غم
نا منتری ذوق رسیدم چون هوس در بکفدم شوق اوچنجی معناسی غایت ایچوندر فردوسی بود تا جوش زین
کنند دم اندر دم نای رویین کنند دوردنجی معناسی ادات تعلیل در مثنوی هیچ کس را تا نکردد او فنا نیست ره
در بارگاه کبریا بشنجی ادات استمرار در مادام معناسنه طالب تا شمع هست یکسی غیر شمع عاشق را که بدی
مست بد آموز ترحم کفوست التنجی ادات تحذیر در بیت تا نکنی خدمت سلطان دلیر تیغ و سنان دیده ام از اندیشه
یدنجی ادات تجدید شیخ سعدی عمر گرانمایه در این صرف شد تا چه خورم صیف چه پوشم شتا کمال پاشا زاده
دقایق الحقایقده تانک معناسنه ده کلور چیو بو حیثیله استشهاد ایتمشلر مثنوی لقب از عرف عامه تاج دین داشت
غلط گفتم مدام تا جه دین داشت اصابت ایتمشلر تا بو بیتدن ادات تجدیدر در معنای لفظ در وار ادات
ظرفدر مدخولنده ادات ظرفیت افاده ایدر مثلا باده در جام مست دیر لر باده جام ده در دیمک اولور
اولور اکثر اورک اولنه تاکید ایچون کتورر لر در ده درکش گبی و با مفتوحه نک جمله سنی بونک ایله تاکید
ایدر لر الا استعلا ایچون اولان با دکل آنی بر ایله تاکید ایدر لر نته کیم محلنده بیان اولندی گاه اولور که تعدیه
ایچون اولان های مفتوحه معناسنه کلور نوعی چنان مستانه در آتش نظر کرد که از بد مستیش آتش حذر کرد
کاهی اولنه الفله نون زیاده ایده وب اندر دیر لر کاهی تحسین لفظ ایچون زائد واقع اولور در معنای لفظ
چون زبان فارسیده لفظ چونک اوج معنا ایله مستعملدر اولا ادات تشبیهدر گبی معناسنه گاه اولور آخرندن
نون حذف اولنوب چو دیر لر بیت فرو آید ز تخت باده چون باد چو بنده بوسه زد در پای شمشاد گاهی
تاکید ایچون اولنه هم لفظی زیاده اولنوب همچون دیر لر ایکنجی ادات شرطدر اگر معناسنه مثنوی جهد نماید
از بن سو بهر بند چون لشکر ید خدا یاد در میند اوچنجی ادات تعلیل در عرفی چهره پرداز چمن رخت کشد چو جمل
شب شو دیم رخ و روز شود متصل ابتدا آسنده هم لفظیا زیاده کلی تشبیه مخصوصدر ادات شرطیله ادات التعلیلده
اولمز بونلرده انجق نونک حذفی جایز در لفظ مذکور اگر داوک اشباعیله اولورسه ادات استفسار اولور نجه
معناسنه عربیده کیف گبی نوعی اگر آه وفاد آری نبودم بجز چون جواب کویم در معنای لفظ را بالف
زبان فارسیده لفظ رادورت معنا ایله مستعملدر معنای اول قسم ایچون دیرلر خدا را دیرلر خاطر دلی نبوده
زدستم صاحب دلا خدا را دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا معنای دوم ادات مفعولدر عرفی
اقبال کرم میکزد ارباب همم را همت نخورد نیشتر آری نعم را معنای سیوم ادات تعدیه در نوعی الهی
خنده ام را نالکی ده سر شکم را جگر پر کالکی ده معنای چهارم ملک ایچوندر ادات تخصیصدر نوعی

من وحمدت زبان را خاک بر سر ادب را ورع وطاقت خاک بر سر • کاه تحسین لفظ ایچون آنده واقع
اولور چه محرم راز دل شیدای خود کس نمی بینم ز خاص و عام را • در معنای لفظکه لفظکه اسمدر کسر
معناسنه بوده بر قاج معنا ایله مستعملدر کاه اولور لفظ مذکوردن محل مناسبیله معنای استفهام الفهم
اولنور زبان فارسیده استفهام مخصوص بو قدر بر قاج الفاظ واردر که مقام استفهامده آنی ایراد ایدرلر
استفهام مراد اولدوغی محل قرینه سیله فهم اولنور اول الفاظک بریده لفظ که در شیخ سعدی ایراد ایلدیکی
شیخ سعدی که داند چرا کرد ه از نیست هست • ایکنجی معناسی حرف بیاندر ما قبلنده اولان کلامک معناسنی
ایضاح محلنده ایراد اولنور حکیم ثنائی سحر فریاد کرد بلبل زار • که وای آنکس که هشیار • اوچنجی معناسی حرف
تعلیل در قاعده اولدر که مذکور معنایه افاده ایلدوکی زمان شیخ سعدی از اندازه بیرون مسپید خواه
که مکروه باشد چه جار سیاه • کاه اولور از معناسنه استعمال اولنور نته کیم بو بیتک ایکی مصرعنده بیله که از معنا در
شیخ سعدی دل دوستان جمع بهتر که گنج • خزینه تهی به که مردان برنج • بشنجی حرف رابطه در ایکی لفظک ما بینینی
ایچون توسط ایدرلر در معنای می و همی یا بک کسریله مضارع اولنده لفظ می ادات حالدر کاه اولور استقبال
ایچنده یای مکسور معناسنه • کذلک یای مکسور دخی کاه اولور حال افاده ایدر مذکور آدات ماضی اولنده
دخی ایکی معنا ایله استعمال اولنور معنای اول اکثر تاکید ایچون زیاده اولنور معنای دوم کاه اولور حال ماضی
حکایت ایچون زیاده اولنور آمد و رفت که ماضیدر معنالری کیتدی کلدی دیمکدر می آمدی ورفت
دیمک معنی کلدی ایدر کیتدی ایدر دیمک اولور لفظ مذکور مضارع اولنده ادات حال اولسون
کرک ماضی اولنده حکایت ایچون اولسون کاه اولور تاکید ایچون اولنه بر مازیاده ایدوب همی دیرلر های
مذکور اکر تاکید ایچون اولا لفظ می اولنده اولورسه تاکید بعد التاکید اولور مذکور اولانک اولنده اولا
های تاکید کاه اولور معنای استمرار افاده ایلر لکن نادر واقع اولور سرور مرحومک شرح گلستانده
ادات حال والا ینصد الاستمرار عبارتندن مفهوم اولنور بر محلده ادات مذکوره استمرار ایچون
اولمغه معنی ال ویرمز بلکه اکثر معنای تاکید افاده ایدر تفصیل مذکورک ضبطی لازمدر غفلت اولنمیه
در معنای هم زبان فارسیده هم لفظی دخی ایکی معنا ایله مستعملدر اولا ادات موافقدر ایکی انسانک
بربریله اتحاد دمساز کبی محلنده ایراد اولنور مثلا همخانه همراه همسر دیرلر کاه اولور که بعض ادات
اولنمه تاکید ایچون زیاده ایدرلر مثلا چون چنان و چنین که ادات تشبیهدر متضمن اولدقلری
معنای تشبیهه تاکید مراد ایلسه لر همچون همچنان همچنین دیرلر در معنای همزه زبان فارسیده همزه
دخی بر قاچ معنا ایله مستعملدر معنای اول وحدت ایچوندر حکیم ثنائی جلوه کرد غنچه چند شکرستانی یافتم ایکیش

ایکینی دریکی جاک کریبانی یافتم • معنای دوم خطاب ایچوندر مثنوی چون مکس در دوغ ما افتاده • تو نه
مست ای مکس تو باده • کاه اولور که مصدر معناسنه کلور مصرع در غنچه هنوز وحدت عندلیب هست
قاعده بر کلمه نک آخرنده های رسمی اوله حالت اضافتده و حالت توصیفده هانک اوزرینه بر همزه کتابت
اولنور اضافته مثال عرفی شاعر لطف تو سرمایه تهی دستی • خیال زلف تو مجموعه پریشانی • توصیفه مثال
هزار دانه لعل مکنند بیداد • هوا ز نقطه زنکار غنچه پر کار • سرور مرحوم شرحلرینک اکثر محلنده همزه
ایچی توسل ایچوندر وحدت و خطاب و اضافت و مصدر ایچون کلور دین زائده سویلیش چونکه جمله خطا
خطا جنس ایتمشدر فرض ایده لم که همزه توسل زائده غیری معنای آخر افاده ایلمسون بو که جواب ندرکه کاهی
بعض ابیات قافیه لرینک ما بیننده کاه وحدت کاه خطاب ایچون واقع اولور همزه یه اول محلده معنای
توسل نجه بر لشور کلام خود منقطع بولدر زیرا توسل ایلدیکنه کیم بو بیتک ایکی مصرعنده بیله آخرنده خطاب
ایچون واقع اولمشدر مثنوی چون مکس در دوغ ما افتاده • تو نه مست ای مکس تو باده • در معنای لفظ مکر
زبان فارسیده مکر لفظی دخی ایکی معنا ایله استعمال اولنور شیخ سعدی نماند کس اندر جهان کو نماند • مکر آنکه زونام
نیکی بماند • کاه اولور معنای تعلیل افاده ایلر شیخ سعدی حلالست ازو نقل کردن خبر • مکر خلق باشند
ازو بر حذر در معنای واو عاطفه واو مفتوحه لغت عربیه حرف عطفدر زبان فارسیده دخی حرف عطفدر لکن
فارسیده دورت وجه ایله تلفظ اولنور وجه اول اکثر محلده خطده ثابت اولور تلفظده دخی ماقبلی متحرک یا خود
رابطک آخر ساکن اوله فعلی آخره اسمی اسم آخره عطف ایتسه لر واو عاطفه نک ما قبلنده اولان کلمه نک آخری
ساکندر مضموم تلفظ اولنور واو تلفظ ایتمزلر آمد و رفت کبی جا و دل کبی وجه دوم واو عاطفه اکر
الفدن واو دن یا دن های رسمی دن صکره واقع اولورسه مضموم تلفظ اولنور مثاللرینه احتیاج یوقدر وجه سوم
کاهی لفظی اسم اشارتندر قرب ایچون اولنه واو عاطفه لاحق اولسه همزه حذف ایلیوب واو عاطفه مکسور
تلفظ ایدرلر محاکه واو عاطفه نک بو محلده مکسور تلفظ اولنماسنک سببنده سید علی زاده ایله سروری اختلاف
ایلدیلر سید علی زاده وین لفظنده واوک کسریله تلفظنده سبب ما بعدنده اولان یای مکسوره در تغلیبله در
دیمش سروری مرحوم که میدان فرنک فارسیلرندندر شرح گلستانده بو عبارتله رد ایلیوب درکه وین بکسر الواو قیاسی
مقام همزه این و من قال للموافقه ما بعده لم یعرف التحقیق حتی سروری الننده رد نده اصابت ایتمشدر قیاس سببیله
تبادر ایلین اولدر که ادات لفظی ایله اش لفظی که بری ضمیر خطاب بری ضمیر غائبدر اولرینه کاف مکسوره لاحق اولسه
قاعده اولدر که کاف فتحه ایله تلفظ اولنه چونکه حرف فرق البغلرنده تنبیه ایلدیلر لکن سببنی بیان ایتمدیلر وجهی بو اولدوغی
غایت ظاهردر که ادات ایله اش لفظنک همزه مفتوحه لرینک مقامنه قائم اولدوغیچون کافک فتحه ایله کتش دیرلر ایدر

مابعدنه تبعیت شرطی اولندی مابعدنده اولان یا ایله شین خود ساکندر کافده ساکن اولمغی اقتضا ایدردی
بو خود مخالفدر قاعده تبعیت مابعد انجق بر محلده جائزدر مثلا بعض الفاظده تخفیف مراد ایلهلر اولنده یاخود
آخرنده بر حرفی حذف ایدرلر اگر اولندن حذف ایدرلر سه حرف محذوفدن نصکره قلان حرفک حرکتنی مابعدنده
اولان حرفک حرکتنه تابع قیلرلر مثلا لفظ اکنونکه شمدی دیمکدر تخفیفا کاهی اولندن بر همزه حذف ایدرلر سکون ایله
ابتدا متعذر اولدوغندن او نوری کافک مابعدنده اولان نونک حرکتی مضمومدر کافی دخی مضموم قلوب کنون
دیرلر وجه چهارم بعض ادوات اولنده مفتوح تلفظ اولنه مثلا ار ارنه لفظلرینک و لترینه و آو عاطفه کی کلمنک
اقتضا ایله همزه مفتوحهلرین حذف ایلیوب واو فتحه ایله تلفظ ایدرلر ور ورنه دیرلر بونلرده دخی واوک مابعدی
ساکندر فتحه ایله تلفظ سبب محاکمهدر تخصیص اولنان قاعده کلیه
اوزره همزه مفتوحهنک مقامنه
قائم اولدوغیچوندر